

Der er saa det Spørgsmaal, hvorvidt en Mand, der ønsker en Jordlod, aldrig maa have ejet Jord. Ja, i saa Henseende er der jo baade en Minimumsgrænse og en Maksimumsgrænse. Det vil sige, Maksimumsgrænsen er sat i det Beløb, som kan laanes. Minimumsgrænsen er i § 4 sat ved en Hektar. Vi har i vort Amt fulgt den Regel, at har en Mand haft en Jordlod, der var under den Minimumsgrænse, som staar i § 4, og han har afhændet den, har vi betragtet ham som Landarbejder, og saa har han kunnet faa en Lod. Det er ganske faa Tilfælde.

Jeg skal saa vende tilbage til § 13 — jeg tror, jeg gik noget for let hen over den før. Det vilde være meget uheldigt, om vi skulde afskære en Del af disse Husmænd fra at faa Tillægslaan. Jeg skal nævne visse Eksempler. Naar en Mand har faaet en Lod, kan han — særlig i Jylland, hvor Ejendomspriserne er meget smaa for Hedejord og Mosejord, som imidlertid kan egne sig udmærket til at kultiveres til Agerjord — ikke saadan i et Nu arbejde Lodden saadan op, at han kan faa det høje Laan. Dersom han nu, som flere har gjort, opdyrker en Del af Jorden og faar Laan i Henhold til § 13, 2det Stykke, paa Grund af Opdyrkning, skal han saa efter dette Lovforslag være afskaaret fra, hvis han opdyrker mere af sin Jord, at faa yderligere Laan? Det vilde jeg anse for en stor Uretfærdighed. Det falder i Traad med det, jeg sagde før om § 13, at som den er affattet, tager den sig vel godt ud paa Papiret, men i mange Forhold vil den virke uheldigt. Jeg ønsker meget at høre en Udtalelse af Ministeren om, hvorvidt det virkelig skal forstaas saaledes, at dersom den vedkommende en Gang har faaet et lille Laan, fordi han har opdyrket en Del af sin Jord, skal han fremtidig være udelukket fra at faa Laan. Det vil nemlig have uheldige Følger for en stor Del af vore Statshusmænd i Jylland, som opdyrker Hede- og Mosejord, og det er dog vist særlig det, vi skulde animere og hjælpe dem til, saa at vi kunde faa de Moser og Heder, som nu ligger unyttede hen, under Kultur. Det er ikke alene en Vinding for de vedkommende selv, hvis de paa den Maade kan skabe sig et Hjem, men det er en stor national Vinding, idet det ved Skatter og Afgifter kommer Samfundet til gode, at disse Jorder bringes under Kultur. Men dersom vi ubetinget holder os til, hvad der staar her i § 13, 2det Stykke, vil de vedkommende være afskaarne fra at faa yderligere Laan.

Hauge: Det fremgaar af Motiverne til Lovforslaget, at den højtærede Landbrugsminister egentlig kun har fremsat dette, fordi det ved Lov er fastslaaet, at en Revision af Loven om Oprettelse af Husmandsbrug skal finde Sted i Rigsdags-samlingen 1913—14. Landbrugsministeren nøjes imidlertid ikke med at foreslaa, at den nugældende Lov skal forlænges i en vis kort Periode og det i den gældende Lov normerede Beløb atter stilles til Raadighed i et Aar eller to. Dette forundrer mig noget, da det er mig bekendt, at den højtærede Landbrugsminister ingenlunde er eller kan være tilfreds med det Lovforslag, han her har fremsat, men paa sit Program har længt videregaaende Planer med Hensyn til Løsningen af Jordspørgsmaalet, Spørgsmaalet om at skaffe Jord til Landarbejdere. Det er nemlig ikke udelukket, at en gennemgribende Revision af Loven kan blive forsinket ved, at man her vedtager en ny Lov og lader denne gælde for 3 Aar. Jeg indrømmer, at det foreliggende Lovforslag indeholder Forbedringer i Sammenligning med den bestaaende Lov, men jeg kan heller ikke tilbageholde en Bemærkning om, at det ogsaa indeholder Bestemmelser, der for Landarbejderne absolut forringer Lovens Værdi. Jeg tænker her navnlig paa Bestemmelsen om, at Renten af Statens Udlaan sættes op fra 3 til 4 pCt. Ministeren anfører til Forsvar for Rente-forhøjelsen, at Staten nu maa give en højere Rente af sine Laan end tidligere, og det anføres tillige, at den billige Rente, der er tilstaaet Landarbejderne, har bevirket, at Jordsælgerne har kunnet faa en højere Pris for deres Jord. Det er naturligvis vanskeligt at paavise, i hvor vid Udstrækning dette sidste har været Tilfældet. Derimod er det naturligvis rigtigt, at Staten nu maa give en højere Rente af sine Laan end for nogle Aar siden. Men vi har altid været af den Anskuelse, at Oprettelsen af Husmandsbrug — den Opgave at skaffe Landarbejdere, der ingen Jord havde, Jord at dyrke — var en Sag, som Samfundet nok kunde ofre noget paa. Jeg kan i alt Fald kun beklage, at man ikke har kunnet udskyde Bestemmelsen om Rentens Forhøjelse, indtil man kunde komme til en bedre Udformning af Loven end den her foreliggende. Jeg er bange for, at Forholdet nu let kan blive, at Rente-forhøjelsen bliver det visse, hvormod det kan have lange Udsigter med en gennemgribende Revision af Loven.